

॥ १७ ॥ नामनिश्चितं सपांडवेषुसम्यग्वर्तेतेतिबुद्धिर्मेनसंजायतेनोत्पद्यते ॥ १८ ॥ १९ ॥ इतिउद्योगप० नैलकंठीयेभारतभावदीपेअष्टसप्ततितमाध्यायः ॥ ७८ ॥ ॥ ७९ ॥ ॥ ८० ॥ एवमिति ॥ १॥ द्वयोःकर्मणोःशमयुद्धयोर्मध्येइदंअनामयंसर्वकृत्स्नममदूतस्यायत्तंअधीनंतथापिदैवानुकूल्यमत्रापेक्षितमित्याह क्षेत्रमिति कर्मणाकर्षणेनवाप्यादिजलदानेनच शुद्धंभूदोषहीनं रसवदार्द्रंच उपपादितं कृतं तत्कदाचिद्वर्षंविनापिफलप्रदंभवेत् ॥२॥ अत्रकेवलंपौरुषस्यैवश्रैष्ठ्यंदृष्टमित्याह तत्रेति ॥३॥ एतदपिदैवाधीनमेवेत्याह तत्रचापीति शोषणंवाप्यादेः सर्वथादृष्ट्यभावेयथानफलनिष्पत्तिस्तद्वद्दैवाभावे

जानासिहियथैतेनद्रौपदीपापबुद्धिना ॥ परिहृष्टासभामध्येतच्चतस्योपमर्षितं ॥ १७ ॥ सनामसम्यग्वर्तेतपांडवेष्वितिमाधव ॥ नमेसंजायतेबुद्धिर्बोजमुममि वोषरे ॥ १८ ॥ तस्माद्यन्मन्यसेयुक्तंपांडवानांहितंचयत् ॥ तथाशुकुरुवाण्ययन्नःकार्यमनंतरं ॥ १९ ॥ इतिश्रीमहाभारतेउद्योगपर्वणिभगवद्यानपर्वणि अर्जुनवाक्येऽष्टसप्ततितमोऽध्यायः ॥ ७८ ॥ ॥ ७९ ॥ श्रीभगवानुवाच एवमेतन्महाबाहोयथावदसिपांडव ॥ पांडवानांकुरुणांचप्रतिपत्स्येनिरामयं ॥ १ ॥ सर्वंत्विदंममायत्तंवीभत्सोकर्मणोर्द्वयोः ॥ क्षेत्रंहिरसवच्छुद्धंकर्मणैवोपपादितं ॥ २ ॥ ऋतेवर्षान्नकौंतेयजातुनिर्वर्तयेत्फलं ॥ तत्रवैपौरुषंब्रूयुरासेकंयत्रकारितं ॥ ३ ॥ तत्रचापिध्रुवंपश्येच्छोषणंदैवकारितं ॥ तदिदंनिश्चितंबुद्ध्यापूर्वैरपिमहात्मभिः ॥ ४ ॥ दैवेचमानुषेचैवसंयुक्तंलोककारणं ॥ अहंहितत्करिष्यामिपरंपुरुषकारतः ॥ ५ ॥ दैवंतुनमयाशक्यंकर्मकर्तुंकथंचन ॥ सहिधर्मंचलोकंचत्यक्त्वाचरतिदुर्मतिः ॥ ६ ॥ नहिसंतप्यतेतेनतथारूपेणकर्मणा ॥ तथापिबुद्धिपापिष्ठांवर्धयंत्यस्यमंत्रिणः ॥ ७ ॥ शकुनिःसूतपुत्रश्चभ्रातादुःशासनस्तथा ॥ सहित्यागेनराज्यस्यनशमंसमुपैष्यति ॥ ८ ॥ अंतरेणवधंपार्थसानुबंधःसुयोधनः ॥ नचापिप्रणिपातेनत्यक्तुमिच्छतिधर्मराट् ॥ याच्यमानश्चराज्यंसनप्रदास्यतिदुर्मतिः ॥ ९ ॥ नतुमन्येसतद्वाच्योयद्युधिष्ठिरशासनं ॥ उक्तंप्रयोजनंयत्तुधर्मराजेनभारत ॥ १० ॥ तथापापस्तुतत्सर्वेनकरिष्यतिकौरवः ॥ तस्मिंश्चाक्रियमाणेसौलोकेवध्योभविष्यति ॥ ११ ॥ ममचापिसवध्योहिजगतश्चापिभारत ॥ येनकौमारकेयूयंसर्वेविप्रकृताःसदा ॥ १२ ॥ विप्रलुप्तंचवोराज्यंनृशंसेनदुरात्मना ॥ नचोपशाम्यतेपापःश्रियंदृष्ट्वायुधिष्ठिरे ॥ १३ ॥ असकृच्चाप्यहंतेनत्वत्कृते पार्थभेदितः ॥ नमयातद्गृहीतंचपापंतंस्यचिकीर्षितं ॥ १४ ॥ जानासिहिमहाबाहोत्वमप्यस्यपरमंतं ॥ प्रियंचिकीर्षमाणंचधर्मराजस्यमामपि ॥ १५ ॥

पीत्यर्थः ॥ ४ ॥ संयुक्तंआहितंलोककारणंलोकहितसाधनं ॥ ५ ॥ दैवंकर्मप्राक्तनंकर्मकर्तुंअन्यथाकर्तुं ॥ ६ ॥ ७ ॥ पुरुषकाराच्छमोप्यत्रदुःसंपादइत्याह सहीति त्यागेनदानेन ॥ ८ ॥ सानुबंधःसपरिवारः नचेति एकोराज्यंत्यक्तुंनेच्छतिपरोदातुंनेच्छतीत्यर्थः ॥ ९ ॥ शासनंपंचयामान्देहीतितनवक्तव्यःदैव्यद्योतकत्वादितिभावः अफलत्वाच्चनैवंसवाच्यइत्याह उक्तमिति प्रयोजनंशमं ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥